

Nunami naalackersuinikkut aaqqissuussinermut Tunngaviusumik Inatsisissatut missingiut Inatsisartunut ingerlatitseqqiinissaannut Inatsisartuniillu akuersissummik pinissaq pillugu Naalackersuisut inatsimmik missingiummik suliakkerneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Missingiut Inatsisartunut kingusinnerpaamik UPA2027-mut saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Pele Broberg, Naleraq)

Siullermeerneqarnera

Siullermik Pele Broberg, Naleraq qutsavigerusupparput, siunnersuut tigussaasoq, pingaarutilik.

Maannakkut illit, uanga, inuiaat kalaallit tamatta – tunngaviusumik inatsisissarput eqqartorparput.

Taava eqqarsartilaarusullusi aperissaanga.
Sooruna?

Sooq inatsit tunngaviusussaq eqqartortariaqarparput?

Akissut naatsunnguuvooq: Suli nunarput, inuiaat kalaallit, piginninnatsigu.

Suli, qanorluunniit miserratiginiarneqartigigaluarpat

Suli, nunarput Naalagaaffiit Peqatigiit aqqani piginninnatsigu

Piginnittoq tassaavoq Danmark.

Naalagaaffiit Peqatigiit 1953- mi ukapaatillugit

Nunatta inui - inuiaat Kalaallit

Taasiteqqaarnagit

Kunngip peqquaa Landsråd Nunarput Danmarkip pigissagaa.

Qanorluunniit isumaqataannngitsigigaluarussi – tassa piviusoq – maanna atuuttoq. Fakta.

Naleqqamiit qineqqusaarutigineqaqqittussaajunnaarlugu

Anguniarparput
Kalaallit Nunaat
Inatsisitigut
Sutigut tamatigut
Pigissagipput

Inuiaat Kalaallit
Taasitinneqarnikuunngisaannarput
Nunarput ilumut Danmarkimut pigineqalissanersoq
Nunarput
Tamat oqartussaaqataanerat avaqqullugu
Tunniunneqarnikuuvoq

Kisianni inuiaat kalaallit
Nunarput tunniunneqarnikuunngisaannarparput.

Sooq taava Naalagaaffiup allap ataaniinnerput – iliuuseqarnata – akueriinnassavarput?

Naalagaaffeqatigiippugunngooq.
Tamannali aamma assortortariaqarpara.

Ilumuunngilarmi.

Naalagaaffiup ataatsip ataaniippugut.

Naalagaaffiutinnatalu
Tassa
Nunarput tamakkiisumik oqartussaaffiginnikkutsigu
Naalagaaffeqatigiimmik pilersititsisinnaanngilagut

Naalagaaffeqatigiit tassaammatami, naalagaaffiit arlallit, kattullutik – inatsitigut naligiillutik –
suleqatigiittut

Nunasiaataasutullu inissisimajuartilluta
Naalagaaffeqatiginnertut taajorneqarsinnaanata
Uukapaatitsinerussaarmi taamannak oqarneq

Taamaammat uterfigeqqissavara Inatsit tunngaviusussaq.

Alloriarnerujussuartut
Naalagaaffinngoriartuaarnitsinnullu
aqqutitut pitsaasutut isigineqartut ilaat
tassaapput tunngaviusumik inatsisissatsinnik suliarineqarnerat

Taamaallaammi Naalagaaffinngorutta Tunngaviusumik Inatsimmik nammineq pigisatsinnik
atuutitsilersinnaagatta

Maannakkut Danmarkip tunngaviusumik inatsisaa maniguuffigiinnarnagu
Nammineq pigisassatsinnik pilersitsineq

Inatsit tunngaviusussamik siunnersuutigineqartoq
ataatsimiisitaliarsuarmik naammassineqarluni 2023- imi tunniunneqarpoq
2017-mi suliaq aallartittoq
Ukiut arfinillit qaangiummata kiisami naammassineqartpoq

Nuannaarnek assut pivooq
Persuarsiortoqangaarpoq
Inuit killitsipput
Misigisimasorpassuupput
Naalagaaffinngornissaq piviusunngorsinnaalersoq

Innuttaasunut paasissutissiinissaq siunnerfigineqarpoq. Qaami maannakkut tigussaasumik,
Inatsisartutigut isumaliuutissiissut suliarinartigu – Pele Broberg, Naleqqamiit siunnersuutaa
akuerineqarpat, tamanna piviusunngorsinnaavoq.
Innuttaasunut paasissutissiinerut suliaq naammassisinnaangilaa.

Taamaammat Naleqqamiit isumaqarpugut,
Kinguarsaaqqittariaqanngitsugut
Piffissanngorpoq alloriarnerit piviusut atuutsilertissagigut

Neriuutigaarput siunnersuut Inatsisartuni ataatsimoorfigisinnaassagipput, qanormi aamma
ukiorpaalussuarni suliaq annertoq ingerlareersoq, Inatsisartutigut, pisortatigoortumik
suliarissangilarput?

Naalakkersuisullu akissuteqaataat akilaarusuppara...

Aap § 21- mut tunngatillugu ataatsimiisitaliaaraq suliaqarpoq. Ilaatigut Naleqqamiit nalunngeriingarput, tassalu § 21 qanoq paasineqarnissaa. Tamannalumi aamma Namminersornermut inatsisissap suliarineqarnerani ataatsimiisitaliarsuup nassuiareernikuua. Kisianni ajunngilaq, sunnginnermiit ajunnginnerummat, Naleqqamiit ersarissumik suliaqarnissaat neriuutingaarput.

Aataatsimiisitaliaaqqap aamma suliaassarivaa Inatsit tunngaviusussamut isumaliuutissiisummi inatsisissatut siunnersuutit inatsisilerinikkut eqqortumik suliarineqarsimanersut. Minnerunngitsumillu Naalagaaffinngornissamut isumaqatigiinniarsimalluta naammassigutta inatsit nalimmassangassaqaassanersoq.

Taamaammat Naleqqamiit qularinngilarput, § 21 ataatsimiisitaliap sulinera ajoqusernagu, Naalackersuisut siunnersuut una saniatigut suliarisinnaassangaat. Tamannami kingorna kinguarsaatissatut aamma utoqqatsissutinnginniassammat, maannakkut Naalackersuisut, Inatsisartullumi suliaqarlutik aallartikutsoorsinnaapput. Qanorluunniimmi Naalagaaffinngornissaq aammalumi Inatsit tunngaviususaaq inuit taasinerannik tunngaveqartussaavoq.

Naleraq Naalagaaffinngornissamut qulanngilaq – kinguarsaaginnarusunngilaq, suliaqat aallartissamasat naammassineqarnissaat, pimoorunneqarnissaat pingaartilluinnarpa.

Naleqqammit inatsit tunngavik tamanut paasinartuunissaa pingaaruteqartipparput. Politikkikkut immikkut anguniakkanik imaqarnissaa tulluartuusorinngilarput, kisiannili inuit pisinnaatitaaffii, nunat tamalaanit inatsisit, Naalagaaffiit peqatigiit inatsisaannik nammineq akuersisinnaaneq, malinnissinnaaneq periarfissaassasoq, toqqaannaq inatsit tunngavimmut allattunngikkaluarlugit.

Taamaammat pisariaqarpoq Naalackersuisut inatsimmik saqqummiinissaat, taannalu inatsisartuni eqqartorneqarsimalluni suliarineqarsimanissaa.

Naalagaaffittunngooq pissusilersussaagut – kisianni taamannak naalagaaffinngornavianngilagut. § 21 malillugu aalajangerneq aqquotingalugu Danmarkimut isumaqatigiinniartussaavugut – Inuiaat Kalaallilu taasissutigisussaavaat. Tassa demokrati taamaappoq, tamannalu ataqqivarput. Kisiannimilli oqaqattaaginnarsinnaanngilagut, Nunatsinnimi sinniisoqarnikkut tamat oqartussaanerit atuuppoq, Inuiaat Kalaallinut sinniisuuvugut, taamaattumik uagut Inatsisartut aaliangersinnaavugut, Naalackersuisooqatigiit aaliangersinnaapput aamma § 21 aallartinnissaanut aaliangerlutik. Eqqaamallugu, aaliangerneq isumaqanngilaq naalagaaffinngortugut.

Inatsisartut akisussaaffeqarpugut politikikkut pisortatigoortumik aaliangertarnissatsinnut, imaanngittoq qineqqusaarnerinnarmi Naalagaaffinngorusuttassasugut. Innuttaasoqarpoq utoqqaliartortut, neriuteqartut sulii uumatillutik nunarput pigileqqissagipput.

Ajoraluartumillu, eqqaaneqarnera ataqqinartuuli, siulittaasorisimasatta Hans Enoksen, angumerinngitsoorpaa.

Inuussuttagut aamma eqqaamassavagut, neriuppungalu uatsituulli Naalagaaffinngornissaq, nunasiaataasimaneq, nunasiaatitullusooq aqunneqarnermiit alloriaqqissamajumaartut, tassami uangut maanna akisussaasuusugut nunatta pigilernissaa qulakkeertussaavarput, taakkua niaqorluutigissanngimmassuk.

Inuiaasugut Kalaallit, Inuinik kingoqqisuusugut nunasiaateqarnermiit ikilingaasimavugut – tamakkua qaagissavagut, sapinngilluinnarparput. Taamaammat Naleqqamiit tunngaviusumik anguniakkagut ersaripput:

- Naalagaaffinngornissaq
- Kalaallit salliutillugit
- Oqaatsivut kinaassuserpullu
- Immitsinnut aallaavingaluta
- Sineriapput tamakkerlugu.

Neleqqami ilaasortaasugut tamatta upperivarput Nunatta pigilivinnissaa, akisussaaffigilernissaa, utoqqatsissutissanik ujarlernianngilagut, suliarli pimoorullugu, torersumik, inatsisit naapertorlugit ingerlatissavarput. Tamaattumik piareersimalluarnissaq tunngavingalugu siunnersuut tamakkiisumik taperserparput, Inatsisinullu ataatsimiisitaliamut ingerlateqqillugu.

Naggasiullugu:

Danskiunianngilagut, Amerikamiuunianngilagut, Kalaaliuniarpugut.

Inuiattut erinarsuutitsinni oqartarpugut “Saperasi Isumaqaaleritsi” – Aap, sapernata isummerpugut.

Qujanaq.